

fremkom under Form af et Suf, der skulde gaae igjennem Menighedene, væsentligst kun var en Gjenlyd af det Savn, Enkelte kunne føle, hvor deres eget religiøse Liv ikke tiltales af den sjælelige Sjælesørger — et Misforhold, hvorpaa Sognebaandsløsningen just skal raade Bod — saa maa det naturligtvis erkjendes, at ogsaa vor Tid er langt fra Idealet, om end Præstestanden i dens Heelhed er bedre end for en Mennefsalder siden, og hvad der blev sagt om Ukirkelighed og kirkelig Død, gjaldt efter denne Talers (Pastor Clausens) Forklaring, til mig ingenlunde særlig eller fortrinlig dette Stift, medens de enkelte paapegede Data af Forargelse ikke vare mig ubekjendte, da han meddeelte mig det, hvortil han sigtede, men hverken af vedkommende Provst eller af mig vare fundne kvalificerede til anden Paatale end den, de allerede havde fundet. Jeg deler derfor Landemodets Mening, at der ikke er Anledning til sjælelige overordentlige Foranstaltninger til at reformere den geistlige Stand, og at navnlig dette Maal maa ventes fremmet ved en tilkommende Kirkeforfatning, men dersom denne mod Forhaabning skulde udeblive, skulde jeg meget ønske, at Ministeriet maatte see sig istand til at træffe saadanne Foranstaltninger som de, man turde vente af en Kirkeforfatning i denne Henseende, og navnlig forekommer det mig, at der var god Anledning til at kalde samtlige Biskopper sammen for at foreslaae de Foranstaltninger i Henseende til Tilshuet, Styrrelsen og det kirkelige Livs Fremme, som bedst kunde svare til Nutidens Krav. Jeg har ikke saa saadanne, hvorpaa jeg overeensstemmende med Landemodets Dnsse kan henlede Ministeriets Opmærksomhed, navnlig ved Siden af de mere detaillerede Indberetninger, som det staaer i Biskoppernes Magt at forlange: 1) et stærkt Tilshyn fra Provsteembedets Side og særlig Gjenindførelse af Provsternes Visitatser i Kirkerne, som nu, uagtet Loven ikke er hævet, saalænge have været ude af Brug, at Provsterne ikke troe at kunne gjenoptage dem uden en udtrykkelig Befaling, ligesom de ogsaa finde en særlig Vanskelighed ved dem deri, at de ikke uden at forsumme deres egne Kirker utilbørligt kunne foretage dem om Søndagen, og befrygte ved at foretage dem paa Søndage at skulle savne Menighed, da der ikke længer er nogen Tvangspligt for Ungdommen til at møde. 2) Ansættelse af Hjælpepræster eller Stifts capellaner, som efter Biskoppernes Anviisning kunne supplere den geistlige Gjerning — en Foranstaltning, som vort Landemøde allerede i 1856 bragte i Forslag. 3) De store Embeders Deling, hvilken Foranstaltning jeg for dette Stifts Vedkommende allerede har bragt i Forslag paa mange Steder, men som kun succesfuldt lader sig udføre. 4) Ansættelse af Capellaner pro loco, hvor der kun er een Kirke til en stor Menighed. 5) Genoprettelse af de residerende Capellanier i Kjøbstæderne. 6) Entledigelser af gamle eller uskikkede Præster, hvilket dog er et Middel, der har sin betænkelige Side, saalænge Pensionen skal paahvile Embedet saa væsentlig som nu; thi medens denne Omstændighed forstyrer det naturlige Avancement for de Geistlige, som imødefee deres sidste Befordring, og tilføjer dem et Slags Uret ved at lade de bedste Embeder udgaae af Concurrencen, er den ogsaa trykkende og hinderlig for Menigheden, da denne ikke kan vente Embedet saa godt besat, som hvis det havde sin sande Størrelse. Ved Indførelse af fast Løn vil først denne Wei kunne benyttes med fuld Frihed. 7) En geistlig Jury, som uden at være bunden til de almindelige Deviser og uden at afficere Spørgsmaalet om Pension kunde kjende over det blotte Spørgsmaal, om en Mand bør være Præst længere, vilde være en saare nyttig Indretning, om hvilken allerede Kirkecommissionen 1854 androg.

3. Angaaende Menighedernes Andeel i Valget af Præster kan jeg ganske henholde mig til Landemodets Udtalelse, da der for Tiden næppe lader sig noget Hensigtsmæssigt foreslaae, forinden Folketirken faaer Menighedsraad og i det Hele en Forfatning. Men ligesom jeg ikke kan see, at den staaer i nogen Forbindelse med Frimenigheds-spørgsmaalet, da det er en Selvfølge, at de, som opføre og holde en Kirke og lønne en Præst ved Siden af Udredelsen af, hvad de skulle yde til Kirkens ordinære Værk, ogsaa maae have Ret til at vælge